

Návrh

Strednodobá stratégia oficiálnej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky na roky 2009 - 2013

Obsah

Úvod

- I. Globálne výzvy a rozvoj**
- II. Základné parametre rozvojovej pomoci SR**
- III. Dvojstranná rozvojová pomoc SR**
- IV. Trojstranná rozvojová pomoc SR**
- V. Mnohostranná rozvojová pomoc SR**
- VI. Humanitárna pomoc SR**
- VII. Budovanie kapacít slovenských subjektov realizujúcich poskytovanie rozvojovej pomoci Slovenskej republiky**
- VIII. Rozvojové vzdelávanie a verejná informovanosť**
- IX. Vyhodnotenie strednodobej stratégie**

ÚVOD

Ako členská krajina Európskej únie (EÚ) a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) patrí Slovenská republika (SR) medzi najvyspelejšie krajiny sveta. Vzhľadom na priaznivý makroekonomický vývoj SR v roku 2008 graduovala z operácií Svetovej banky, čo znamená, že SR už nie je príjemcom, ale poskytovateľom rozvojovej pomoci. SR na základe Strednodobej koncepcie oficiálnej rozvojovej pomoci SR na roky 2003-2008 podporuje v rámci rozvojovej pomoci SR od roku 2003 dvojstranné programy a projekty v rozvojových krajinách, poskytuje trojstrannú, mnohostrannú pomoc a humanitárnu pomoc (Slovak Aid)¹. Od roku 2004 sa ako členská krajina EÚ podieľa na financovaní rozvojových aktivít realizovaných Európskou komisiou (EK).

Hlavnými prioritami SR v oblasti rozvojovej spolupráce v rokoch 2009-2013 je posilňovať stabilitu a dobré spravovanie vecí verejných v oblastiach a štátoch prioritného záujmu SR, aj z hľadiska hospodárskych záujmov SR a tiež prispievať k rozvoju a tým k znižovaniu chudoby a hladu v rozvojových krajinách prostredníctvom efektívnejšie a cielene poskytovanej rozvojovej a humanitárnej pomoci.

Tomu má napomôcť aj Strednodobá stratégia oficiálnej rozvojovej pomoci SR na roky 2009-2013 (strednodobá stratégia). Ministerstvo zahraničných vecí SR (MZV SR) vypracovalo a predložilo na rokovanie vlády SR tento koncepčno-strategický materiál v zmysle § 7 ods. 1 písm. b) zákona č. 617/2007 Z. z. o oficiálnej rozvojovej pomoci a o doplnení zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácií ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej zákon č. 617/2007 Z. z. alebo zákon o oficiálnej rozvojovej pomoci)². Vláda SR ju schválila dňa 4. 3. 2009³.

Stratégia, resp. koncepcia je v zmysle zákona č. 617/2007 Z. z.⁴ hlavným strednodobým nástrojom plánovania oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA). Spolu so zákonom č. 617/2007 Z.z. bude východiskom pre ďalšie plánovacie a programovacie dokumenty na najbližších päť rokov (osobitne pre ročné národné programy ODA SR, ako aj pre bilaterálne dohody s rozvojovými krajinami a stratégie pomoci pre jednotlivé prioritné krajiny).

Strednodobá stratégia je výsledkom intenzívnych konzultácií v rámci MZV SR vrátane zastupiteľských úradov SR (ZÚ) a stálych misí SR i konzultácií MZV SR s rezortmi a s partnermi, ktorí realizujú slovenskú rozvojovú pomoc – Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu (SAMRS), mimovládny rozvojovými organizáciami zastúpenými Platformou, súkromným sektorom a s UNDP.

Uvedená stratégia reflektuje vývoj zahraničnopolitických záujmov SR, zmenu, ktorú SR dosiahla ako nový darca od roku 2003 vrátane dobudovania systému rozvojovej pomoci,

---

¹ Strednodobá koncepcia, ktorú schválila vláda SR dňa 5. júna 2003 uznesením č. 432/2003, definuje konkrétne ciele, priority, princípy a partnerov slovenskej rozvojovej pomoci na uvedené roky. Mechanizmus poskytovania humanitárnej pomoci SR do zahraničia schválila vláda SR dňa 12. 4. 2006.

² Bližšie informácie o rozvojovej pomoci SR, vrátane textu zákona a strednodobej stratégie sú publikované na stránke www.slovakaid.sk

³ Vláda SR ju schválila uznesením č. 170/2009.

⁴ Podľa § 5 (Nástroje plánovania ODA) zákona č. 617/2007 Z. z. strednodobá koncepcia resp. stratégia, ktorá je vypracovaná najmenej na obdobie piatich rokov, obsahuje najmä:

- a) zameranie a princípy oficiálnej rozvojovej pomoci,
- b) sektorové priority dvojstrannej oficiálnej rozvojovej pomoci,
- c) teritoriálne priority dvojstrannej oficiálnej rozvojovej pomoci,
- d) priority trojstrannej oficiálnej rozvojovej pomoci a mnohostrannej ODA (ods. 1).

Zo strednodobej stratégie vychádza národný program ODA SR, každoročne prijímaný vládou SR, ktorý určuje najmä priority dvojstrannej oficiálnej rozvojovej pomoci na príslušný rozpočtový rok (ods. 2).

skúsenosti získané z poskytovania rozvojovej pomoci, ako aj záväzky SR vyplývajúce z členstva v EÚ.

Z týchto dôvodov strednodobá stratégia podrobne upravuje poskytovanie pomoci Slovenskou republikou, posilňuje programový prístup dvojstrannej rozvojovej pomoci (vypracovanie dohôd o poskytovaní rozvojovej pomoci a stratégií pomoci pre programové/projektové krajiny), upravuje zapojenie SR do rozvojovej politiky EÚ, mnohostrannú pomoc SR i humanitárnu pomoc SR. Zároveň definuje aj opatrenia na zvýšenie efektívnosti pomoci SR vrátane stanovenia úloh, ktoré sa budú vyhodnocovať. Takýmto spôsobom chce Slovenská republika prispieť k efektívnemu poskytovaniu rozvojovej pomoci, zníženiu administratívnych požiadaviek na partnerské krajiny a napĺňaniu cieľov rozvojovej pomoci. Slovenská republika v najbližších rokoch bude pri poskytovaní pomoci využívať svoje komparatívne výhody, najmä skúsenosti z prechodu na demokratický režim a trhovú ekonomiku a znalosť teritória prioritných krajín. Slovenská republika pri poskytovaní rozvojovej pomoci postupne prejde od projektovej pomoci k programovej pomoci i k využívaniu flexibilnejšej a proaktívnejšej priamej pomoci, ako aj k využívaniu cielej spolupráce s medzinárodnými organizáciami. Rovnako bude posilňovať kapacity subjektov realizujúcich rozvojovú pomoc, hodnotenie a monitorovanie rozvojovej pomoci SR a verejnú informovanosť o rozvojovej pomoci SR. Ďalej bude používať flexibilné a rýchle využitie položky v rámci národných programov ODA na urgentnú humanitárnu pomoc v gescii ministra zahraničných vecí SR.

Strednodobá stratégia pozostáva z deviatich častí:

- I. Globálne výzvy a rozvoj
- II. Základné parametre rozvojovej pomoci SR
- III. Dvojstranná rozvojová pomoc SR
- IV. Trojstranná rozvojová pomoc SR
- V. Mnohostranná rozvojová pomoc SR
- VI. Humanitárna pomoc SR
- VII. Budovanie kapacít slovenských subjektov realizujúcich poskytovanie rozvojovej pomoci SR
- VIII. Rozvojové vzdelávania a verejná informovanosť
- IX. Vyhodnotenie strednodobej stratégie

I. GLOBÁLNE VÝZVY A ROZVOJ

Boj proti globálnej chudobe nie je len morálny záväzok, ale napomáha budovať stabilnejší, mierovejší, prosperujúcejší a spravodlivejší svet. I keď hlavnú zodpovednosť za svoj rozvoj majú samotné rozvojové krajiny, vyspelé krajiny majú tiež svoju zodpovednosť⁵.

Rozvojová pomoc SR je neoddeliteľnou súčasťou a nástrojom zahraničnej politiky SR, ktorý v značnej miere formuje vzťahy Slovenska s prijímateľmi pomoci, medzinárodnými organizáciami ako sú OSN, OECD, skupina Svetovej banky, EK, ako aj s inými darcami – predovšetkým členskými štátmi EÚ.

Realizovaná pomoc poskytnutá v predchádzajúcom období pomohla príjemcom pomoci, zviditeľnila Slovensko, prehĺbila naše väzby s partnerskými krajinami, otvorila dvere pre etablovanie slovenských subjektov v zahraničí a vytvorila nové inštitucionálne a expertné kapacity na Slovensku.

Pri poskytovaní rozvojovej pomoci sa Slovenská republika riadi medzinárodnými dokumentmi, zmluvami a deklaráciami, ku ktorým pristúpila, najmä Miléniovou deklaráciou OSN a Miléniovými rozvojovými cieľmi OSN⁶, Parížskou deklaráciou a Akčnou agendou z Akry⁷. Ďalej koná v súlade so záväzkami prijatými na medzinárodnej konferencii Spojených národov o financovaní pre rozvoj v Monterrey a potvrdenými na medzinárodnej konferencii Spojených národov v Doha⁸. Ako člen Európskej únie, Slovenská republika koná v súlade s Európskym konsenzom pre rozvoj⁹ a so závermi Európskej rady a Rady EÚ upravujúcimi rôzne aspekty rozvojovej politiky EÚ¹⁰. Významnou súčasťou rozvojovej politiky EÚ je aj pomoc obchodu (tzv. „Aid for Trade“)¹¹.

Z členstva v OECD vyplýva pre SR možnosť zúčastňovať sa na práci Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (DAC OECD). SR pôsobí v DAC OECD zatiaľ ako pozorovateľ.

⁵ Porovnaj Európsky konsenzus pre rozvoj – úvod.

⁶ Na Svetovom Summit v New Yorku 6.-8.septembra 2000 boli prijaté Miléniové rozvojové ciele OSN (Millenium Development Goals- MDGs). Vyznačujú sa multidimenzionálnym prístupom k riešeniu danej problematiky prostredníctvom nasledujúcich zámerov: odstrániť extrémnu chudobu a hlad, dosiahnuť základné vzdelanie pre všetkých, zlepšiť postavenie žien; znížiť detskú úmrtnosť; zlepšiť zdravie matiek, bojovať proti AIDS/HIV, malárii a ostatným chorobám; zabezpečiť trvalo udržateľné životné prostredie a rozvíjať svetové partnerstvo pre rozvoj. Zasadanie Valného zhromaždenia OSN na vysokej úrovni k MDGs, New York 25.septembra 2008 potvrdilo záväzky MDGs.

⁷ Parížska deklarácia o efektívnosti rozvojovej pomoci, prijatá na druhom zasadaní na vysokej úrovni 2 marca 2005 v Paríži, stanovuje praktické kroky na zlepšenie kvality poskytovanej rozvojovej pomoci a jej vplyvu na rozvoj. Akčná agenda z Akry, prijatá na treťom zasadaní na vysokej úrovni 2.- 4.septembra 2008 v Akre, potvrdzuje medzinárodné záväzky podporovať reformy potrebné na efektívne poskytovanie rozvojovej pomoci a dosiahnutie MDGs v roku 2015.

⁸ Medzinárodná konferencia o financovaní rozvoja – Monterey 18.-22.3.2002, Doha 29.11.-2.12.2008.

⁹ Európsky konsenzus pre rozvoj je spoločným vyhlásením prijatým na úrovni Európskej rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie z 20.decembra 2005. Obsahuje dve časti: prvá obsahuje spoločné princípy rozvojovej politiky EÚ a jej členských štátov, druhá sa týka rozvojovej politiky Spoločenstva, ktorú realizuje Európska komisia.

¹⁰ Závery Európskej rady z júna 2005, závery Európskej rady z 19.-20. júna 2008, závery Rady EÚ z mája 2005, závery Rady EÚ z apríla 2006 ku koherencii politík v prospech rozvoja.

¹¹ Závery Rady EÚ z 15.10.2007 k Stratégii EÚ na pomoc obchodu; stratégia podporuje dopytom riadené reformy obchodných politík a odstraňuje obmedzenia na strane ponuky, ktoré súvisia s výrobnými kapacitami, hospodárskou infraštruktúrou a úpravami súvisiacimi s obchodom. V roku 2005 prijala EÚ finančné záväzky, podľa ktorých sa vynasnaží zvýšiť od roku 2010 spoločné výdavky na pomoc súvisiacu s obchodom na 2 mld. EUR ročne – z toho 1 mld. EUR ako pomoc spoločenstva a 1 mld. EUR ako bilaterálnu pomoc od členských štátov.

Európska únia poskytuje viac ako polovicu svetovej oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) a je tiež najdôležitejším obchodným partnerom pre rozvojové krajiny. SR podporuje zámer EÚ zvyšovať kvalitu a efektívnosť rozvojovej pomoci. SR v roku 2007 dobudovala inštitucionálne a právne prostredie poskytovania rozvojovej pomoci. Od roku 2007 funguje Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu zriadená MZV SR a od 1. februára 2008 nadobudol účinnosť zákon č. 617/2007 Z.z. čím sa SR zaradila k poskytovateľom rozvojovej pomoci so zafinovaným legislatívnym a inštitucionálnym rámcom. SR sa zapája do európskej rozvojovej politiky i pomoci prostredníctvom nástrojov vonkajšej pomoci EÚ, koordináciou a spoluprácou s inými členskými krajinami EÚ a Európskou komisiou. Princípy Európskeho konsenzu pre rozvoj z roku 2005, na ktorého príprave sa SR aktívne podieľala, budú intenzívnejšie premietané pri realizácii rozvojovej pomoci SR. V nasledujúcom období preto MZV SR zvýši aktivity pri spoluvytváraní rozvojovej politiky EÚ vrátane zvýraznenia pozornosti východným susedom EÚ, pritom bude intenzívne spolupracovať so slovenskými mimovládnyimi organizáciami.

II. ZÁKLADNÉ PARAMETRE ROZVOJOVEJ POMOCI SR

Slovenská republika poskytuje rozvojovú pomoc na základe zákona č. 617/2007 Z.z. Tento zákon definuje oficiálnu rozvojovú pomoc SR ako činnosti a opatrenia zamerané na podporu trvalo udržateľného rozvoja v rozvojových krajinách uhrádzané z verejných prostriedkov SR, ktoré sú použité v súlade s pravidlami Výboru DAC OECD o oficiálnej rozvojovej pomoci na realizáciu dvojstrannej, trojstrannej a mnohostrannej oficiálnej rozvojovej pomoci a humanitárnej pomoci¹².

Poskytovanie rozvojovej pomoci na obdobie rokov 2009- 2013 naväzuje na Strednodobú koncepciu oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2003-2008.

Prihlásením sa k plneniu Miléniových rozvojových cieľov OSN a v súlade s hlavným cieľom rozvojovej spolupráce EÚ t.j. odstránenie chudoby sa Slovenská republika snaží prispieť k odstráneniu chudoby rozvojových krajín a k ich udržateľnému rozvoju. V prípade krajín so strednými príjmami, ktorým Slovenská republika poskytuje rozvojovú pomoc je hlavným cieľom ich trvalo udržateľný rozvoj, ktorý obsahuje dobré spravovanie verejných vecí, dodržiavanie ľudských práv a zaoberanie sa politickými, ekonomickými, sociálnymi otázkami a otázkami životného prostredia.

Slovenská republika poskytuje rozvojovú pomoc predovšetkým na základe týchto dôvodov¹³:

a) **Spoluzodpovednosť za globálny rozvoj.**

Spoluzodpovednosť je založená na hodnotách mieru, solidarity, sociálnej spravodlivosti, úcty k ľudským právam a základným slobodám, demokracie, právneho štátu a dobrého spravovania verejných vecí.

b) **Záujem byť aktívnym subjektom medzinárodnej politiky a aktívnym členom komunity darcov.**

Slovenská republika svojimi aktivitami v OSN vrátane nestáleho členstva v Bezpečnostnej rade OSN (2006 - 2007) i v EÚ preukázala schopnosť prispievať k formulovaniu a realizácii medzinárodnej politiky. Má aj významné a jedinečné skúsenosti s rozvojovým, transformačným a reformným procesom (politickým, ekonomickým, právnym, inštitucionálnym) vo všetkých oblastiach spoločnosti. Vďaka týmto skúsenostiam má SR špecifické postavenie v medzinárodnej komunite darcov.

c) **Morálna povinnosť a záväzky vyplývajúce z členstva v medzinárodných organizáciách, osobitne z členstva SR v EÚ.**

Morálna povinnosť poskytovať rozvojovú pomoc vyplýva SR aj vzhľadom na hodnoty demokracie, solidarity a právneho štátu, ktoré vyznáva. Slovenská republika prešla **náročným transformačným procesom od prijímateľa pomoci k darcovi**. Ako členská krajina EÚ a OECD patrí SR medzi najvyspelejšie krajiny sveta. Členstvo v týchto medzinárodných organizáciách a inštitúciách so sebou nesie povinnosti, ktoré sa SR snaží svojimi aktivitami naplňať.

Ciele oficiálnej rozvojovej pomoci SR určujú najmä zákon č. 617/2007 Z. z.¹⁴ a Miléniové rozvojové ciele OSN. Sú to:

¹² V zmysle § 2 písm. a) zákona č. 617/2007 Z. z.

¹³ V zmysle § 3 § 4 zákona č. 617/2007 Z. z.

¹⁴ V zmysle § 4 zákona č. 617/2007 Z. z.

- a) zmiernovanie chudoby a hladu v rozvojových krajinách,
- b) podpora trvalo udržateľného hospodárskeho, sociálneho a ekologického rozvoja rozvojových krajín,
- c) zabezpečenie mieru a bezpečnosti vo svete, najmä posilňovaním demokracie, právneho štátu, ľudských práv a dobrého spravovania verejných vecí v rozvojových krajinách,
- d) podpora univerzálneho prístupu k vzdelaniu v rozvojových krajinách,
- e) zvyšovanie úrovne základnej zdravotnej starostlivosti v rozvojových krajinách,
- f) podpora hospodárskej spolupráce s rozvojovými krajinami,
- g) zvyšovanie informovanosti a povedomia občanov SR o potrebách rozvojových krajín a o slovenskej rozvojovej pomoci.

Plnenie cieľov oficiálnej rozvojovej pomoci bude SR dosahovať v súlade so zákonom č. 617/2007 Z. z. najmä využívaním nasledovných opatrení:

- a) zapájaním slovenských a miestnych subjektov v rozvojových krajinách do implementácie strednodobej stratégie SR,
- b) poskytovaním slovenských poznatkov a skúseností v oblasti sociálnej a ekonomickej transformácie,
- c) zapájaním slovenských expertov a subjektov do medzinárodných rozvojových aktivít, mechanizmov a medzinárodných rozvojových projektov,
- d) koordináciou s inými darcami a zapájaním rozvojovej pomoci SR do medzinárodných projektov,
- e) poskytovaním dvojstrannej, trojstrannej a mnohostrannej rozvojovej pomoci vo forme grantov, mikrograntov, verejných zákazok, finančných príspevkov, materiálnej pomoci a ďalších foriem v zmysle zákona č. 617/2007 Z. z.,
- f) poskytovaním humanitárnej pomoci,
- g) posilnením aspektu monitorovania a hodnotenia poskytovania rozvojovej pomoci Slovenskej republiky,
- h) vzdelávaním a informovaním o globálnom rozvoji a rozvojovej pomoci,
- i) zabezpečením primeranej informovanosti, zvyšovaním povedomia verejnosti o rozvojovej a humanitárnej pomoci Slovenskej republiky vyčlenením primeraného objemu finančných prostriedkov v národných programoch ODA SR a používaním loga Slovak Aid pri realizácii všetkých aktivít slovenskej rozvojovej pomoci.

Základné pravidlá a princípy poskytovania a hodnotenia oficiálnej rozvojovej pomoci SR

Slovenská republika poskytuje oficiálnu rozvojovú pomoc podľa základných pravidiel a princípov, ktoré sú v súlade so zahraničnopolitickými a ekonomickými prioritami Slovenskej republiky a sú zhodné s princípmi medzinárodnej rozvojovej politiky a Európskej únie. Základné pravidlá sú efektívnosť rozvojovej pomoci, koherencia v prospech rozvoja a flexibilita poskytovania rozvojovej pomoci. Pri poskytovaní rozvojovej pomoci sa SR riadi Parížskou deklaráciou a Akčnou agendou Akry, majúc na pamäti efektívnosť poskytovania rozvojovej pomoci.

1. Efektívnosť je kľúčové základné pravidlo, ktoré zvyšuje vplyv rozvojovej pomoci. Efektívnosť je založená najmä na princípoch vlastníctva, zosúladenia, harmonizácie, riadenia pre dosahovanie výsledkov a vzájomnej zodpovednosti a transparentnosti, ako aj na ďalších princípoch (nákladovosť, predvídateľnosť, relevantnosť, kvalita, a pod.).

a) Vlastníctvo

Slovenská republika spolupracuje s vládami prioritných krajín, najmä programových krajín, na rozvíjaní ich národných stratégií, ktoré podčiarkujú vlastníctvo prijímajúcich krajín a ich vedúcu úlohu pri príprave stratégií. Dôležitým aspektom, ktorý je pritom braný do úvahy je poskytovanie dlhodobej finančnej podpory takto vypracovaným stratégiám. Pri príprave stratégií sa uplatňuje diferencovaný prístup k prioritným krajinám a vytvárajú sa osobitné, prispôbené programy vychádzajúce z ich potrieb, priorit a zdrojov. Tieto základné aspekty sú stanovené v stratégiách pre programové krajiny (Country Strategy Paper – CSP).

b) Zosúladienie

Pre efektívnosť poskytovanej rozvojovej pomoci je dôležité pracovať s vládami prijímajúcich krajín na zosúladiení systémov, prostredníctvom ktorých sa poskytuje rozvojová pomoc. Ide najmä o posilňovanie programov budovania kapacít prijímajúcich krajín, vytvorenie systémov finančného riadenia, ktoré zodpovedajú medzinárodným štandardom, poskytovanie informácií o časových plánoch plánovanej finančnej podpory a stanovenie plánu podpory na určité obdobie, tak aby prijímajúce krajiny mali jasný prehľad o finančnej podpore.

c) Harmonizácia

Slovenská republika si dáva za cieľ pracovať s donormi na vládnej úrovni, na úrovni mimovládneho sektora, s medzinárodnými organizáciami, ako aj inými donormi na jasnom rozdelení práce s cieľom prispieť k zníženiu počtu donorov pracujúcich v tom istom sektore v prioritnej krajine. Ďalším cieľom je znížiť administratívnu záťaž prijímateľských krajín a nákladov na transakcie. Pritom postupuje v súlade s Kódexom správania sa darcov EÚ¹⁵ a inými dokumentmi OECD, OSN a EK.

d) Riadenie pre dosiahnutie výsledkov

Riadenie pre dosiahnutie výsledkov je dôležitým princípom pri poskytovaní pomoci. Cieľom je poskytovať a riadiť rozvojovú pomoc spôsobom, ktorý je zameraný na dosiahnutie požadovaných výsledkov a poskytovanie spätných informácií na zlepšenie rozhodovacieho procesu. Nedeliteľnou súčasťou riadenia pre dosiahnutie výsledkov je posudzovanie pozitívnej zmeny, ktoré činnosti prinášajú a udržateľnosť výsledkov.

Strednodobá stratégia posilňuje aspekt riadenia pre dosiahnutie výsledkov aj prostredníctvom monitorovania a hodnotenia poskytovania rozvojovej pomoci Slovenskej republiky. Slovenská republika v súčasnosti zavádza systém monitorovania a hodnotenia výdavkov verejných financií. Zavádzanie tohto systému dopĺňa existujúci systém programového rozpočtovania, čím prispieva k zlepšeniu riadenia verejných financií. Pre správne monitorovanie, hodnotenie, ako aj štatistické vykazovanie je potrebné, aby všetky organizačné zložky, ktoré poskytujú rozvojovú pomoc a sú napojené na verejný rozpočet, zvýšili svoju snahu pri príprave rozpočtu a jasne definovali prvky, projekty a programy s merateľnými cieľmi. Týmto sa vytvorí prehľadná a zrozumiteľná základňa aj pre následné štatistické vykazovanie Slovenskou republikou.

Systém monitorovania a hodnotenia výdavkov verejných financií je doplnený vznikajúcim systémom monitorovania a hodnotenia poskytovanej rozvojovej pomoci Slovenskej republiky. Tento systém je potrebné dôsledne uplatňovať a nepretržite

---

¹⁵ Kódex správania sa darcov EÚ – Code of Conduct on Complementarity and Division of Labour in Development Policy bol prijatý 15. mája 2007 na úrovni ministrov EÚ pre rozvojovú spoluprácu.

vylepšovať na základe vlastných skúseností, ako aj na základe získaných informácií a poskytnutých odporúčaní od DAC OECD alebo iných významných donorov.

Je potrebné zlepšiť vykazovanie prostriedkov o poskytovaní rozvojovej pomoci v súlade s požiadavkami výboru DAC OECD. Správnym programovaním, hodnotením a monitorovaním sa zjednoduší a zjednotí získavanie informácií potrebných pre štatistické vykazovanie poskytovania rozvojovej pomoci.

e) Vzájomná zodpovednosť a transparentnosť

Slovenská republika realizuje verejný rozpočet v súlade s trojročným rozpočtovým plánovaním. Finančné prostriedky poskytované na rozvojovú pomoc ako súčasť verejných prostriedkov sú plánované v rozpočtoch kapitol orgánov štátnej správy na trojročnom základe, čím sa zvyšuje predpovedateľnosť financovania rozvojovej pomoci a umožňuje tak prioritným krajinám, najmä programovým krajinám, v predstihu rátať s poskytovanou rozvojovou pomocou a tak ju zakomponovať do svojich priorit v súlade so stratégiami pre programové krajiny. Týmto napomáha zvyšovaniu vzájomnej zodpovednosti a transparentnosti pri používaní finančných zdrojov určených na rozvojovú pomoc.

- 2. Druhým základným pravidlom** poskytovania rozvojovej pomoci Slovenskou republikou je **koherencia v prospech rozvoja**¹⁶, to znamená, že sa posilní koherencia rozvojovej politiky SR s prioritami zahraničnej, bezpečnostnej, ekonomickej či migračnej politiky SR. Zároveň je potrebné posilňovať prepojenie a koherenciu medzi dvojstrannou, trojstrannou, mnohostrannou a humanitárnou pomocou (osobitne v zmysle teritoriálnych, sektorových a iných priorit rozvojovej pomoci Slovenskej republiky uvedených v strednodobej stratégii i v národných programoch ODA na jednotlivé roky), keďže je potrebné využívať priestor možného synergického efektu rozvojovej pomoci SR.

Posilnenie koherencie medzi nástrojmi vonkajšej politiky EÚ a koherencie medzi rozvojovou politikou EÚ a inými politikami EÚ, bude SR presadzovať aj v rámci EÚ na zasadaniach pracovných skupín rady EÚ a výboroch EK.

- 3. Tretím základným pravidlom** je **flexibilitnosť** mechanizmu poskytovania oficiálnej rozvojovej pomoci, ktorá je dôležitá vzhľadom na potrebu primerane reagovať na požiadavky a zmeny v rozvojových krajinách najmä s ohľadom na poskytovanie humanitárnej pomoci, na aktuálne globálne výzvy i pre lepšie zacielenie, efektívnosť, vplyv a udržateľnosť aktivít rozvojovej pomoci Slovenskej republiky.

Za účelom zvýšenia flexibilitnosti poskytovania rozvojovej pomoci Slovenskej republiky minister zahraničných vecí rozhoduje o riešení aktuálneho rozvojového či humanitárneho problému. V národných programoch ODA SR sú preto vytvorené položky, ktoré umožňujú ministrom zahraničných vecí rýchlo reagovať na humanitárne krízy¹⁷ a na aktuálne rozvojové výzvy.

Za vhodný spôsob získania relevantných informácií o účinnosti systému poskytovania rozvojovej pomoci Slovenskou republikou je vykonanie mini Peer Review Rozvojovým výborom OECD. Slovenská republika požiada a vykonanie zhodnotenia, ktoré by sa mohlo zrealizovať v roku 2010.

¹⁶ V zmysle § 7 ods. 1 písm. e) zákona č. 617/2007 Z. z.

¹⁷ Položka pre humanitárnu pomoc už bola vytvorená v Národnom programe 2007 a v Národnom programe 2008.

Realizácia strednodobej stratégie

Strednodobá stratégia je realizovaná a stanovené ciele sú dosahované prostredníctvom jednoročných národných programov rozvojovej pomoci. Národný program je v súlade so zákonom programovací dokument, ktorý vychádza zo stanovených cieľov strednodobej stratégie a ktorý stanovuje užšie zameranie poskytovania rozvojovej pomoci SR na príslušný rok a rámcové rozdelenie finančných prostriedkov. Zároveň aktuálne reaguje na potreby prijímateľských krajín a potreby pri poskytovaní humanitárnej pomoci.

V národnom programe sú definované merateľné ukazovatele pre úlohy na jednotlivé druhy pomoci, prostredníctvom ktorých je možné vyhodnotiť dosahovanie cieľov stanovených v strednodobej stratégii.

Formy financovania rozvojovej pomoci

Na dosiahnutie cieľov stanovených v strednodobej stratégii Slovenská republika využije všetky formy financovania v súlade so zákonom o rozvojovej pomoci prostredníctvom medzinárodných organizácií, medzinárodných finančných inštitúcií, príspevkov do spoločného rozpočtu Európskej únie a príspevkov do Európskeho rozvojového fondu, vytváraním zverených fondov, poskytovaním projektovej a programovej pomoci, či inými nástrojmi, pomocou ktorých je najjednoduchšie a najefektívnejšie realizovať činnosti a dosiahnuť stanovené ciele, v súlade s medzinárodnými dokumentmi, ku ktorým SR pristúpila alebo pristúpi.

V päťročnom období definovaným strednodobou stratégiou popri zaužívanom systéme vyhlasovania výziev SAMRS na predkladanie projektov pre prioritné krajiny a sektory bude využívaný aj flexibilnejší spôsob využívania finančných prostriedkov rozvojovej pomoci SR prostredníctvom verejných zákaziek. Verejné zákazky sa vyhlasujú pre prijímateľské krajiny, ktoré majú vypracované stratégie pre krajiny (Country Strategy Paper –CSP) v súlade so strednodobou stratégiou a národnými programami ODA na príslušný rok.

V prípade, že budú k dispozícii nové finančné (inovatívne) nástroje, ktoré Slovenská republika v minulosti nevyužívala a má záujem takéto nástroje využívať, alebo sa rozhodne poskytovať rozvojovú pomoc prostredníctvom založenia rozvojovej finančnej inštitúcie poskytujúcej rizikový kapitál, podmienkou využitia takýchto nástrojov je efektívnosť a súlad s rozvojovou politikou Slovenskej republiky a strednodobej stratégie.-

Fungujúci domáci a medzinárodný obchod je základným predpokladom rozvoja krajiny, čo má za následok zvyšovanie blaha obyvateľstva a zároveň zabezpečuje jej udržateľný rozvoj. Slovenská republika podporuje budovanie infraštruktúry súvisiacej s obchodom a výrobných kapacít prijímateľských krajín potrebných na efektívne zapojenie do medzinárodnej výmeny tovarov a služieb prostredníctvom investícií a technickej pomoci poskytovanej prioritným krajinám v rámci iniciatívy „Aid for Trade“.

III. DVOJSTRANNÁ ROZVOJOVÁ POMOC SR

1. Poskytovanie dvojstrannej rozvojovej pomoci SR

Dvojstrannou rozvojovou pomocou sú, podľa zákona č. 617/2007 Z. z., najmä rozvojové programy, rozvojové projekty a príspevky poskytované Slovenskou republikou pre prioritnú krajinu.

Do realizácie projektov dvojstrannej ODA sa od roku 2003 zapojili štátne organizácie a samosprávy miest a obcí, slovenské mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty¹⁸.

Poskytovanie rozvojovej pomoci od roku 2003 bolo ovplyvnené obmedzenými kapacitnými možnosťami (MZV SR, SAMRS, realizátormi pomoci), nízkym, stagnujúcim objemom prostriedkov dvojstrannej rozvojovej pomoci a potrebou koncentrácie aktivít rozvojovej pomoci za účelom jej väčšej efektívnosti.

Na základe skúseností získaných MZV SR, SAMRS a ZÚ SR s poskytovaním rozvojovej pomoci, MZV SR vyhodnotilo, že menší rozptyl aktivít umožnil zvýšiť ich efektívnosť a vplyv projektov, zabezpečiť viditeľnosť pomoci a naplno využiť synergiu jednotlivých aktivít.

Strednodobá stratégia rozvíja prístup užšieho teritoriálneho a sektorového zamerania, ktorý bol definovaný v Strednodobej stratégii na roky 2003-2008.

2. Teritoriálne a sektorové priority dvojstrannej a trojstrannej rozvojovej pomoci SR na obdobie 2009 až 2013

Komparatívne výhody Slovenskej republiky, najmä skúsenosti z prechodu na demokratický režim a trhovú ekonomiku a znalosť teritória prioritných krajín, ako nového darcu, sú tou najdôležitejšou pridanou hodnotou, ktorú SR môže priniesť do komunity darcov. Slovensko disponuje limitovaným objemom finančných prostriedkov a ľudských kapacít v rozvojovej pomoci. Preto je nevyhnutná špecializácia a koncentrácia rozvojovej pomoci pre limitovaný počet krajín a sektorov. Taktiež je potrebné, v záujme naplnenia medzinárodných záväzkov, efektívneho a viditeľného pôsobenia SR v programových a projektových krajinách, ktorým Slovenská republika poskytuje rozvojovú pomoc, dosiahnuť v rozpočtovej kapitole MZV SR rast objemu finančných prostriedkov vyčlenených na dvojstrannú pomoc.

Teritoriálne priority rozvojovej pomoci SR

Výber prioritných krajín sa uskutočnil na základe zváženia nasledovných kritérií:

1. Politické a ekonomické kritériá:

- koherencia so zahraničnou politikou SR a EÚ,
- možnosti využitia komparatívnych výhod a potenciálu slovenskej ODA,
- ekonomické aktivity SR (úroveň hospodárskej spolupráce, resp. jej potenciál).

2. Rozvojové kritériá vrátane kritérií pre alokácie zdrojov na základe potrieb a výkonnosti *:

---

¹⁸ Praktickým výsledkom je viac ako 223 realizovaných rozvojových projektov v hodnote viac ako 775 mil. Sk za obdobie 2004 – 2007. Bližšie informácie o projektoch Slovak Aid sú uvedené na stránke www.slovakaid.sk.

- úroveň sociálneho, ekonomického a politického rozvoja (index ľudského rozvoja – HDI**, plnenie MDGs - podľa údajov OSN a OECD***),
- urgentnosť potrieb pomoci (podľa potrieb identifikovaných v dokumentoch medzinárodných organizácií, v národných stratégiách krajiny a v CSP),
- dosahovaný pokrok v rozvoji krajiny a uskutočňovanie reforiem v prospech sociálneho, ekonomického a politického rozvoja, dosiahnutý pokrok vo využívaní prostriedkov rozvojovej pomoci na rozvoj krajiny,
- koordinácia s inými donormi, dostupnosť doplnkových finančných zdrojov pre slovenské projekty od iných donorov (možnosti trilaterálnej spolupráce).

3. Logistické a praktické kritériá sú:

- prítomnosť ZÚ SR a jeho technické a ľudské kapacity, ktoré možno využiť pri podpore slovenských rozvojových projektov v danej krajine (výber, monitorovanie, vyhodnocovanie),
- doterajšie aktivity a skúsenosti slovenských subjektov - súkromných firiem, štátnych a samosprávnych organizácií, MVO, expertov; historická previazanosť krajiny so SR a tradície doterajšej spolupráce,
- podmienky, resp. prekážky poskytovania ODA (úroveň demokracie, bezpečnostná situácia, ekonomická a politická stabilita, právny stav, správa vecí verejných, korupcia), skúsenosti Slovak Aid a iných donorov s efektívnym využívaním pomoci.

4. Úspešnosť, efektívnosť doterajšej slovenskej rozvojovej pomoci

Posúdenie vplyvu a udržateľnosti pomoci, počty podaných a schválených projektov a objem pomoci pre prioritné krajiny rozvojovej pomoci SR za obdobie 2003 až 2008, resp. zhodnotenie odhadovanej úspešnosti, potenciálu projektov rozvojovej pomoci SR pre prípadné nové prioritné krajiny.

Na základe týchto kritérií podobných tým, ktoré sú uvedené aj v strednodobej stratégii na roky 2003 až 2008, bol zostavený nasledujúci indikatívny zoznam prioritných krajín rozvojovej pomoci SR, ktorý vedenie MZV SR schválilo v októbri 2008.

Programovými krajinami podľa strednodobej stratégie sú Afganistan, Keňa, Srbsko.

Projektovými krajinami podľa strednodobej stratégie sú Albánsko, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora, Etiópia, Gruzínsko, Kazachstan, Kirgizsko, Macedónsko (FYR), Moldavsko, Mongolsko, Sudán, Tadžikistan, Ukrajina, Uzbekistan a Vietnam.

Prioritné krajiny sú zoradené do zoznamu ako **programové a projektové krajiny** v zmysle zákona č. 617/2007 Z. z.¹⁹. Zákon definuje prijímajúcu krajinu²⁰ rozvojovej pomoci SR ako krajinu uznanú Výborom DAC OECD za rozvojovú krajinu a zaradenú do zoznamu programových krajín a projektových krajín SR podľa strednodobej stratégie alebo na základe

* Kritériá potrieb zahŕňajú veľkosť populácie, príjem na osobu, rozsah chudoby, distribúciu príjmu, úroveň sociálneho rozvoja. Kritériá výkonnosti zahŕňajú pokrok dosiahnutý pri sociálnom, ekonomickom a politickom rozvoji, pri správe vecí verejných i pokrok dosiahnutý vo využívaní domácich prostriedkov i rozvojovej pomoci na rozvoj krajiny.

**Index ľudského rozvoja (Human Development Index, HDI) je porovnávací údaj chudoby, gramotnosti, vzdelania, priemernej dĺžky života, pôrodnosti a ďalších faktorov štátov sveta vypracovaný OSN. Štandardne sa používa na meranie potenciálnej sociálnej prosperity.

*** Zoznam rozvojových krajín podľa DAC OECD

¹⁹ V zmysle § 2 písm. b) zákona č. 617/2007 Z. z.,

²⁰ V zmysle § 2 písm. b) zákona č. 617/2007 Z. z.,

rozhodnutia vlády SR. Zákon č. 617/2007 Z. z. definuje aj rozvojový program a rozvojový projekt²¹.

Pomoc programovým krajinám bude dlhodobejšia a s väčším objemom finančných prostriedkov. MZV SR v rámci národných programov ODA SR zabezpečí, aby bol pre programovú krajinu vyčlenený podstatne väčší indikatívny objem finančných prostriedkov ako pre projektovú krajinu.

Prípadné zmeny v kategórii jednotlivých krajín budú vykonávané prostredníctvom národných programov, ktoré schvaľuje vláda SR. S prihliadnutím na zahranično-politické priority SR bude v krajinách, ktoré výrazne pokročia v prístupovom procese do EÚ (prístupové krajiny), objem rozvojovej pomoci SR postupne znižovaný. V rozvojových krajinách, ktoré podľa DAC OECD prestanú byť rozvojovými krajinami, SR prestane poskytovať oficiálnu rozvojovú pomoc.

Dvojstranná rozvojová pomoc SR bude naďalej realizovaná na troch kontinentoch: v Európe, v Ázii a v krajinách subsaharskej Afriky. Projekty rozvojovej pomoci SR budú realizované v štyroch regiónoch: v piatich krajinách západného Balkánu, v troch krajinách východnej Európy, v ôsmich krajinách Ázie a Kaukazu a v troch krajinách východnej Afriky.

Sektorové priority rozvojovej pomoci SR

Strednodobá stratégia 2003-2008 definovala nasledujúce sektorové priority:

- budovanie demokratických inštitúcií a trhového prostredia,
- infraštruktúra (vrátane sociálnej),
- krajnotvorba, ochrana životného prostredia, pôdohospodárstvo, potravinová bezpečnosť a využívanie nerastných surovín.

Špecifické sektorové priority boli určené pre programové krajiny (Čierna Hora, Srbsko):

- rozvoj občianskej spoločnosti, sociálne oživenie a regionálny rozvoj,
- rekonštrukcia miestnej infraštruktúry a jej rozvoj,
- pomoc pri integrácii do medzinárodných zoskupení a organizácií.

Strednodobá stratégia rozvíja prístup užšieho sektorového zamerania.

Základným princípom sektorového zamerania je špecializácia na vybraný okruh oblastí a aktivít. Tá má napomôcť tomu, aby potenciál SR v rozvojovej oblasti bol lepšie harmonizovaný s potrebami prijímateľov pomoci, ako aj aktivitami iných darcov pôsobiacich v rovnakej oblasti. Snahou je predísť rozptýleniu prostriedkov a koncentrovať sa na vybrané sektory, v ktorých má SR potenciál a výhody v porovnaní s ostatnými darcami.

V zmysle zákona č. 617/2007 Z. z.²² má nasledujúci výber štyroch sektorových priorít rozvojovej pomoci SR napomôcť najmä podpore trvalo udržateľného rozvoja (hospodárskeho, sociálneho a ekologického) rozvojových krajín.

A. Budovanie demokratických inštitúcií, právneho štátu, občianskej spoločnosti a mieru

²¹ V zmysle § 2 zákona č. 617/2007 Z. z. je rozvojovým programom súvislý súbor krátkodobých a strednodobých rozvojových cieľov, ktoré sú zamerané na trvalo udržateľné zlepšenie situácie osôb alebo skupín osôb v prijímajúcej krajine; rozvojovým projektom je obsahovo a formálne podrobne vypracovaný plán aktivít oficiálnej rozvojovej pomoci v prijímajúcej krajine.

²² V zmysle § 4 - Ciele oficiálnej rozvojovej pomoci, zákona č. 617/2007 Z. z.

Slovenská republika je aj naďalej pripravená a ochotná podeliť sa o svoje transformačné skúsenosti a o znalosti týkajúce sa reformného procesu v kľúčových sektoroch ako sú demokratizácia, budovanie právneho štátu, rozvoj občianskej spoločnosti, podpora dobrého spravovania verejných vecí, či reforma bezpečnostného sektoru²³. Slovenská republika má takisto skúsenosti s účasťou v mierových operáciách OSN a iných medzinárodných organizácií, takže môže poskytnúť napr. mediálne programy alebo odminovacie práce.

B. Sociálny rozvoj - zdravotníctvo, pomoc zdravotne postihnutým, osвета, prevencia a liečba nákazlivých a epidemických chorôb (osobitne HIV/AIDS), vzdelávanie detí a dospelých, sociálne služby, boj proti drogám. SR sa tiež môže podeliť o skúsenosti s transformáciou zdravotníctva i sociálnymi reformami.

C. Ekonomický rozvoj budovanie trhového prostredia, posilnenie makro-ekonomického prostredia, riadenie verejných financií, podpora malých a stredných podnikov

Slovenská republika poskytne svoje skúsenosti a znalosti z ekonomických reforiem. Ide najmä o tvorbu trhovej ekonomiky, reformu verejných financií, reformu obchodných politík, vytváranie podnikateľského prostredia vrátane podpory zvyšovania zamestnanosti a podpory malého a stredného podnikania, napr. cez mikropôžičky, zmenu vlastníckych štruktúr, ako aj o ďalšie reformy vo verejnom sektore.

D. Rozvoj infraštruktúry s pozitívnym vplyvom na trvaloudržateľný rozvoj a ochranu životného prostredia

Na základe vyhodnotenia potrieb prioritných krajín, ako aj možností Slovenskej republiky v daných prioritných oblastiach, bude SR v oblasti rozvoja infraštruktúry podporovať výstavbu hospodárskej infraštruktúry súvisiacej s obchodom (dopravná a logistická infraštruktúra, komunikačná infraštruktúra, výroba a distribúcia energie), budovanie výrobných kapacít (priemysel, pôdohospodárstvo, ťažba surovín, cestovný ruch), kanalizácií, čističiek a úpravní vody, tvorbu odpadového hospodárstva, ekologické technológie, projekty a inžinierske služby v oblasti zásobovania pitnou vodou a krajínotvorbu, ochranu životného prostredia, pôdohospodárstvo, potravinovú bezpečnosť a využívanie nerastných surovín.

V stratégii na realizáciu rozvojovej pomoci SR v programovej, príp. projektovej krajine budú určené dve špecifické sektorové priority (prípadne ešte jedna doplnková priorita, sektor) vrátane indikátorov. V prípade potreby môžu byť užšie sektorové priority určené pre všetky prioritné krajiny v národných programoch ODA SR.

---

²³ Napríklad prostredníctvom podpory miestnych mimovládnych organizácií, aktivizácie miestnych komunit, regionálneho rozvoja, advokácie v oblasti ľudských práv, dobrovoľníckych programov, programov dobrého spravovania vecí pre štátnu správu a samosprávu.

3. Úlohy

- Vypracovať stratégie pomoci SR pre programové krajiny Afganistan, Keňa a Srbsko,
- Vypracovať dohody o poskytovaní rozvojovej pomoci s vybranými prioritnými krajinami,
- V rámci národných programov špecifikovať osobitné sektorové priority pomoci pre prioritné krajiny,
- Posúdiť možnosti pre samostatné vyhlasovanie výziev na predkladanie projektov pre prioritné krajiny podľa sektorov a podľa subjektov (štátne organizácie, samosprávy miest a obcí, slovenské mimovládne organizácie a podnikateľské subjekty),
- Zapájať ZÚ SR do poskytovania a monitorovania projektov dvojstrannej rozvojovej pomoci SR,
- Zapájať ZÚ SR v prioritných krajinách do poskytovania a monitorovania projektov mikrograntov.

IV. TROJSTRANNÁ ROZVOJOVÁ POMOC SR

1. Poskytovanie trojstrannej rozvojovej pomoci

Trojstranná rozvojová pomoc, podľa zákona č. 617/2007 Z. z., je spoluúčasť na realizovaných rozvojových programoch a rozvojových projektoch v prioritných krajinách spolufinancovaných Slovenskou republikou s inými donorskými krajinami. Táto pomoc je poskytovaná v súlade s teritoriálnymi a sektorovými prioritami dvojstrannej rozvojovej pomoci SR na obdobie 2009 až 2013.

V zmysle ustanovení Parížskej deklarácie, Akčnej agendy z Akry a Kódexu správania sa donorov EÚ je dôležitým predpokladom úspešnosti pôsobenia v rozvojovej krajine koordinácia donorských aktivít a spolupráca s inými donormi.

Spolupráca so skúsenejšími tradičnými darcami je pre rozvojovú pomoc SR a pre slovenské subjekty aktívne pôsobiace v rozvojovej pomoci príležitosťou budovať vlastné kapacity a čerpať zo skúseností týchto darcov.

Hlavní partneri SR v oblasti trojstrannej oficiálnej rozvojovej pomoci sú najmä členské krajiny EÚ.

2. Teritoriálne a sektorové priority trojstrannej rozvojovej pomoci SR na obdobie 2009 až 2013

V nadväznosti na výsledky spolupráce s Rakúskou rozvojovou agentúrou ADA budú v rokoch 2009-2013 definované nové modality spolupráce²⁴.

Ďalšie trojstranné partnerstvá bude SR realizovať so skúsenejšími darcami so špecifickou expertízou v určitej oblasti, napr. v Afrike, pre oblasť vysielania dobrovoľníkov, alebo tam, kde naopak Slovensko môže poskytnúť v danej krajine špecifické znalosti (napr. trilaterálna spolupráca na Ukrajine, na západnom Balkáne).

Formy trojstrannej spolupráce:

- a) podpora spoločných projektov v prioritných krajinách,
- b) budovanie kapacít subjektov zapojených do rozvojovej spolupráce,
- c) podpora dialógu pre rozvojovú politiku na vládnej a mimovládnej úrovni,
- d) podpora spolupráce na vládnej, parlamentnej a mimovládnej úrovni.

3. Úlohy

- Pokračovať v trojstrannej spolupráci s rakúskou rozvojovou agentúrou - ADA,
- Organizovať spoločné programy a konzultačné stretnutia ADA a SAMRS,
- Zvyšovať počet rozvojových projektov realizovaných slovenskými subjektami, ktoré sú spolufinancované ADA,
- Určiť strategických partnerov pre trojstrannú spoluprácu,
- Pokračovať v trojstrannej spolupráci s rozvojovými agentúrami, s ktorými Slovenská republika spolupracovala v minulosti a nadväzovať spoluprácu s inými rozvojovými agentúrami či donormi,

---

²⁴ Dňa 21.1. 2009 bolo podpísané Memorandum o porozumení medzi Slovenskou agentúrou pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu a Rakúskou rozvojovou agentúrou - ADA na obdobie 2009-2011.

- Zvyšovať počet spoločných programov a projektov realizovaných trojstrannou spoluprácou,
- Spoločne monitorovať trojstranné rozvojové projekty,
- Rozvíjať rozvojovú spoluprácu s krajinami V4.

V. MNOHOSTRANNÁ ROZVOJOVÁ POMOC SR

1. Poskytovanie mnohostrannej rozvojovej pomoci

Mnohostrannou rozvojovou pomocou, podľa zákona č. 617/2007 Z. z., sú rozvojové programy a rozvojové projekty financované Slovenskou republikou, realizované medzinárodnou organizáciou; a slovenské príspevky medzinárodným organizáciám na ich rozvojové programy a rozvojové projekty.

Pre poskytovanie mnohostrannej rozvojovej pomoci využíva Slovenská republika multilaterálne organizácie a inštitúcie, predovšetkým systém Organizácie spojených národov, skupinu Svetovej banky, Európsku komisiu a Európsku banku pre obnovu a rozvoj.

Svetová obchodná organizácia (WTO)

Členské krajiny WTO schválili v roku 2002 v rámci Rozvojovej agendy z Dohy vytvorenie tzv. Globálneho trustového fondu (GTF) s cieľom získať prostriedky nad rámec členských príspevkov do WTO na financovanie ročných plánov technickej pomoci obchodu rozvojovým a najmenej rozvinutým krajinám, ako aj krajinám s tranzitívnou ekonomikou. Príspevky krajín do tohto fondu sú dobrovoľné. Slovenská republika prispela do tohto fondu prvýkrát v roku 2008 a bude prispievať aj v ďalších rokoch v súlade so stratégiou EÚ pomoci pre obchod a strednodobou stratégiou.

Systém Organizácie spojených národov

Odborné organizácie, fondy a programy systému OSN považuje SR za dôležitý medzinárodný nástroj na podporu hospodárskeho a sociálneho rozvoja vo svete. OSN v sebe sústreďuje medzinárodnú energiu, zdroje a expertízu na podporu plnenia globálnej rozvojovej agendy, ktorú je možné využiť pri účinnej spolupráci.

SR bude pokračovať v aktívnej spolupráci s organizáciami systému OSN, najmä s jeho špecializovanými agentúrami, ako sú napr. Rozvojový fond OSN (UNDP), ktorý má kľúčovú koordinačnú úlohu v rozvojovej agende OSN, Organizácia OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO), s ktorou má SR dohodu o spolupráci, Detský fond OSN (UNICEF), ktorý sa zameriava na riešenie problémov detí z hľadiska zdravia, vzdelania a dodržiavania práv detí, Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), Svetový potravinový program (WFP) a ďalšími špecializovanými agentúrami, s ktorými má Slovenská republika podpísané zmluvy o spolupráci, alebo sa im rozhodne poskytnúť finančnú podporu na základe kritérií efektívneho poskytovania rozvojovej pomoci.

Skupina Svetovej banky

Slovenská republika sa na základe graduácie v Svetovej banke dostala do skupiny krajín s vyspelou ekonomikou. Získala tak štatút poskytovateľa rozvojovej pomoci. Keďže Slovenská republika získala nové postavenie, je vhodné aby vstúpila do vyspelejšej formy partnerstva. SR prijala záväzok zúčastniť sa na 15. doplnení zdrojov IDA na obdobie rokov 2009- 2011. Je predpoklad, že Slovenská republika sa zúčastní aj ďalších doplnení zdrojov IDA. Takisto bude zvažovať vytváranie zvereneckých fondov so Svetovou bankou. Očakáva sa, že dopyt po službách konzultačných firiem a slovenských expertov sa zvýši a títo sa budú zúčastňovať projektov financovaných Svetovou bankou.

Medzinárodný menový fond

Slovenská republika tak ako v minulosti aj v budúcnosti sa zúčastní iniciatívy MMF na multilaterálne odpustenie dlhov (MDRI).

Európska komisia

Slovenská republika ako člen Európskej únie prispieva do spoločného rozpočtu Európskej komisie percentuálnym podielom stanoveným každoročne z odvodov SR a podieľa sa na financovaní činností rozvojovej pomoci EÚ prostredníctvom EK. Okrem toho ako riadny člen 10-teho Európskeho rozvojového fondu (EDF) pre podporu krajín Afriky, Karibiku a Tichomoria sa Slovenská republika zúčastňuje jeho financovania.

Členské krajiny majú možnosť navýšiť finančné prostriedky na poskytovanie rozvojovej pomoci v podobe dodatočného príspevku do Európskeho rozvojového fondu, pričom sa tieto prostriedky zaradia do ročných akčných programov a zviditeľnia tak príspevok členskej krajiny.

Európska investičná banka

V zmysle podpísanej Internej dohody vlád členských štátov a v súlade s Dohodou o partnerstve štátov Afriky, Karibiku a Tichomoria - ES o poskytnutí finančnej pomoci zámorským krajinám a územiám, Slovenská republika ako členská krajina Európskej investičnej banky poskytne záruku úmerne k svojmu podielu na kapitály EIB a bude vystupovať spolu s ostatnými členskými štátmi EIB ako ručiteľ všetkých finančných záväzkov, ktoré vznikli dlžníkom na základe zmlúv uzavretých bankou o pôžičkách z vlastných zdrojov EIB. V prípade, že dôjde k vyplateniu prostriedkov Slovenskej republiky v prospech EIB na základe uplatnenia záruky, príspevok sa vykazuje ako rozvojová pomoc.

Európska banka pre obnovu a rozvoj

Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR) je medzinárodnou finančnou inštitúciou, ktorá vznikla na základe Zmluvy o založení EBOR. Poslaním EBOR je pomoc krajinám strednej a východnej Európy a bývalého Sovietskeho zväzu hlásiacich sa k demokracii a pluralizmu pri rozvíjaní trhovo orientovaných hospodárstiev. Je predpoklad, že Slovenská republika bude v najbližšom čase graduaovať z operácií EBOR, čím sa potvrdí jej postavenie donora.

Návrh na založenie Fondu pre krajiny západného Balkánu bol odsúhlasený počas Výročného zasadnutia Rady guvernérov EBOR. Fond je zameraný na krajiny západného Balkánu a jeho účelom je zmenšiť rozdiely medzi krajinami západného Balkánu a ich vyspelými susedmi. Slovenská republika je členom tohto fondu a prispieva doňho finančnými prostriedkami.

Na základe intenzívnej spolupráce s EBOR SR plánuje zriadiť špeciálny fond technickej spolupráce Slovenskej republiky. Fond bude určený výhradne na podporu aktivít slovenských subjektov za účelom pomoci transformujúcim sa krajinám východnej Európy a strednej Ázie pri ich prechode na trhové hospodárstvo s dôrazom na podporu súkromného sektora.

Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe

SR bude pokračovať vo financovaní vysielania slovenských pozorovateľov do volebných misií OBSE, do štátov Spoločenstva nezávislých štátov a západného Balkánu, ktorý sa javí ako efektívny a viazaný príspevok SR v oblasti budovania demokracie v týchto krajinách.

2. Priority mnohostrannej rozvojovej pomoci SR na obdobie 2009 až 2013

Medzi najdôležitejšie kritériá posudzovania vhodnosti poskytovania rozvojovej pomoci Slovenskej republiky prostredníctvom medzinárodnej organizácie patrí relevantnosť organizácie to znamená, že sa posudzujú jej ciele a úlohy, či sú kompatibilné s cieľmi rozvojovej pomoci Slovenskej republiky, jej celkové postavenie v medzinárodnom rámci, efektívne fungovanie organizácie i jej efektívnosť pri poskytovaní rozvojovej pomoci,

teda distribúcia pomoci, dosiahnuté výsledky, ako aj možnosti Slovenskej republiky pre postupné zapojenie sa do činností a programov rozvojovej pomoci v danej organizácii.

Pre zvyšovanie efektívnosti mnohostrannej rozvojovej pomoci využíva Slovenská republika dostupný mechanizmus monitorovania a hodnotenia, na základe ktorého sa rozhoduje pre spoluprácu.

Povinné príspevky SR do medzinárodných organizácií vyplývajú zo záujmu SR byť ich členom a príspevok je minimálnou podmienkou členstva. V prípade povinných príspevkov je potrebné vyvíjať úsilie na zefektívnenie fungovania medzinárodných organizácií.

V hľadaní foriem na zefektívnenie mnohostrannej pomoci bude SR venovať väčšiu pozornosť dobrovoľným príspevkom. SR bude prednostne využívať modalitu dobrovoľného príspevku medzinárodným organizáciám s dôsledným viazaním na projekty, ktoré sú v súlade s teritoriálnymi a sektorovými prioritami slovenskej ODA, resp. v ktorých majú možnosť uplatniť sa slovenské subjekty a jednotlivci.

Poskytnutie dobrovoľných príspevkov relevantným medzinárodným organizáciám a fondom systému OSN je možné aj bez ich viazania na konkrétne projekty a programy s tým, že o ich využití rozhoduje samotná organizácia v súlade s jej programovým zameraním, resp. prioritami. Slovenská republika sa bude snažiť ovplyvňovať využívanie takýchto prostriedkov prostredníctvom členstva alebo ako pozorovateľ v riadiacich orgánoch organizácie, ktoré posudzujú a schvaľujú jej rozpočet, programové zameranie, resp. priority a dohliadajú na transparentnosť jej aktivít.

V rozpočtovej kapitole Ministerstva zahraničných vecí SR, ako aj v rozpočtových kapitolách ústredných orgánov štátnej správy, ktoré poskytujú rozvojovú pomoc SR, je potrebné dosiahnuť viditeľnejší pokrok aj vo zvýšení objemu finančných prostriedkov na dobrovoľné príspevky SR pre medzinárodné organizácie.

Slovenská republika má silný záujem o aktívnu spoluprácu s rozhodujúcimi medzinárodnými organizáciami s cieľom efektívnejšieho využívania vhodných nástrojov, dosiahnutia vyššej efektívnosti medzinárodných organizácií a vybudovania premostenia medzi rozvojom, politickými, bezpečnostnými a inými dimenziami. Pre zabezpečenie tohto zámeru je potrebné podniknúť nasledovné kroky:

3. Úlohy

- Posilňovať partnerstvo s medzinárodnými organizáciami a finančnými inštitúciami,
- Intenzívnejšie využívať poznatky, kapacity a infraštruktúru mnohostranných donorov pri poskytovaní mnohostrannej rozvojovej pomoci SR,
- Prehľbovať spoluprácu s relevantnými organizáciami systému OSN, hlavne s UNDP pri rozvoji a obnove rozvojových krajín,
- Zabezpečiť postupné zvyšovanie dobrovoľných príspevkov SR do medzinárodných organizácií a koordinovať poskytovanie týchto príspevkov na národnej úrovni,
- Prehľbovať spoluprácu s EK a členskými krajinami EÚ pri vytváraní rozvojovej politiky EÚ vrátane zvýraznenia pozornosti východným susedom EÚ, či regiónu Strednej Ázie,
- Napomáhať pri zintenzívnení spolupráce medzi členskými krajinami EÚ a OECD pri rozvoji a obnove rozvojových krajín,
- Prehľbovať spoluprácu s členskými krajinami NATO pri rozvoji a obnove rozvojových krajín, v ktorých sú prítomné ozbrojené sily SR,

- Využívať ciele príspevky medzinárodným organizáciám, kedy SR jasne špecifikuje, ktorý projekt, resp. región chce svojím dobrovoľným príspevkom podporiť,
- Zapájať slovenské subjekty do rozvojových projektov financovaných v rámci spolupráce SR s medzinárodnou organizáciou (napr. prostredníctvom zvereneckých fondov),
- Podporovať zapájanie slovenských subjektov do programov vonkajšej pomoci EÚ vrátane Európskeho rozvojového fondu (EDF),
- Vypracovať stratégiu pomoci pre obchod,
- Podporovať silnejšie zastúpenie partnerských krajín, predovšetkým afrických krajín, v medzinárodných finančných inštitúciách (Svetová banka, MMF),
- Finančne prispievať do zvereneckého fondu FAO pre potravinovú bezpečnosť, prostredníctvom ktorého sú podporované investičné projekty v poľnohospodárskej oblasti, podporujúce sebestačnosť potravinárskej produkcie rozvojových krajín,
- Poskytovať dobrovoľné príspevky vlády SR vo forme finančných prostriedkov (v mimoriadnych prípadoch vo forme komodít) na potravinovú pomoc prostredníctvom spoločného programu OSN/FAO – Svetový potravinový fond (WFP), na urgentné výzvy a pri núdzových situáciách vyvolaných prírodnými katastrofami alebo pri hladomore,
- Podporovať Globálny trustový fond Svetovej obchodnej organizácie (WTO), z ktorého sú financované aktivity na podporu obchodu rozvojových krajín,
- Spolupracovať s krajinami V4 s cieľom presadzovať spoločné záujmy v medzinárodných organizáciách a finančných inštitúciách,
- Zapájať stále misie SR do monitorovania mnohostrannej rozvojovej pomoci SR.

VI. HUMANITÁRNA POMOC SR

1. Poskytovanie humanitárnej pomoci

Zákon č. 617/2007 Z. z. definuje humanitárnu pomoc ako prejav solidarity s ľuďmi v núdzi, ktorej podstatou je pomoc, podpora, záchrana životov, ľudskej dôstojnosti a zmierňovanie utrpenia ľudí v prípade prírodných katastrof, kríz spôsobených človekom, stavu hladu a podvýživy alebo v porovnateľných núdzových situáciách, ako aj preventívne a pohotovostné programy, najmä v obzvlášť rizikových oblastiach.

Zákon č. 617/2007 Z. z. definuje aj formy humanitárnej pomoci²⁵.

Humanitárna pomoc je podstatnou súčasťou oficiálnej rozvojovej pomoci, platia však pre ňu špecifiká, ktoré si vyžadujú vlastné nástroje a mechanizmy rozhodovania. Vyplýva to najmä z časového rámca, ako aj z nestability prostredia, z bezpečnostných rizík a pod. Zabezpečovanie humanitárnej pomoci je dynamický proces, ktorý si vyžaduje veľkú dávku flexibility, zahŕňajúcej neustále zdokonaľovanie jej mechanizmov. Na rozdiel od dvojstrannej, trojstrannej a mnohostrannej pomoci, ktoré sú dlhodobé, sa urgentná humanitárna pomoc nedá programovať, na humanitárne krízy je potrebné reagovať pružne a rýchlo.

Humanitárna pomoc SR je poskytovaná na základe mechanizmu²⁶, ktorý schválila vláda SR v roku 2006, ako aj na základe každoročne prijímaných národných programov ODA SR. Vychádza z medzinárodných princípov humanity, nestrannosti, nezávislosti a neutrality. Cieľom SR je naďalej podporovať a posilňovať základné humanitárne princípy a prijať princípy dobrého humanitárneho darcovstva.

Pozitívna zmena nastala v roku 2007, odkedy je v rámci národného programu ODA SR vyčlenená rozpočtová položka²⁷, ktorá nepodlieha ďalšiemu schvaľovaniu vlády SR. O rozdelení financií rozhoduje priamo minister zahraničných vecí. MZV SR tak môže urýchlene a adresne poskytnúť finančnú pomoc prostredníctvom vybraného realizátora²⁸.

Doterajšie skúsenosti ukazujú, že pružnosť poskytovania humanitárnej pomoci materiálneho charakteru limituje nedostatok finančných prostriedkov určených na úhradu prepravných nákladov v prípadoch humanitárnych kríz vo vzdialenejších krajinách.

---

²⁵ Humanitárna pomoc SR do zahraničia sa podľa § 6 ods. 2 zákona č. 617/2007 Z. z. poskytuje osobitnými formami

- a) záchranných akcií,
- b) materiálnej pomoci, najmä formou darovania hnuťelného majetku,
- c) finančných príspevkov,
- d) projektov slovenských humanitárnych organizácií.

²⁶ Mechanizmus poskytovania humanitárnej pomoci SR do zahraničia schválila vláda SR uznesením č. 310 z dňa 12. 4. 2006. Mechanizmus podrobne popisuje rozhodovací proces, stanovuje rozdelenie právomocí a kompetencií hlavných aktérov a rozpracúva zabezpečenie jej jednotlivých foriem; predpokladá posilnenie spolupráce so slovenským mimovládny sektorom, ako aj s medzinárodnými humanitárnymi organizáciami. Uznesením vlády SR k tomuto materiálu bol v rámci rozpočtovej kapitoly MZV SR vytvorený podprogram pre humanitárnu pomoc SR. Z uvedených zdrojov bude v prípade vzniku krízovej situácie MZV SR môcť čerpať finančné prostriedky na implementáciu projektov slovenských mimovládnych organizácií, resp. na finančné príspevky humanitárnym organizáciám.

²⁷ V rokoch 2007 a 2008 išlo o sumu 10 miliónov Sk.

²⁸ Finančné prostriedky môžu byť poskytované najmä slovenským humanitárnym organizáciám, agentúram systému OSN, organizáciám Červeného kríža a Červeného polmesiaca, či IOM a to prostredníctvom príslušného zastupiteľského úradu SR alebo priamo.

2. Priority humanitárnej pomoci SR na obdobie 2009 až 2013

Najvýznamnejšími partnermi MZV SR pri poskytovaní humanitárnej pomoci sú Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky vrátane ostatných ústredných orgánov štátnej správy a slovenské humanitárne organizácie, agentúry systému OSN (WFP, OCHA, UNICEF, UNHCR), organizácie Červeného kríža a Červeného polmesiaca (ICRC, IFRC) a Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM).

Medzi hlavné výzvy na zefektívňovanie poskytovania humanitárnej pomoci na nadchádzajúce obdobie patrí najmä posilňovanie kapacít aktérov, budovanie silnejších partnerských väzieb a zvýšenie flexibility, ako aj adresnosti a transparentnosti poskytnutej pomoci.

V nadväznosti na doterajšie skúsenosti bude MZV vo zvýšenej miere využívať flexibilný mechanizmus humanitárnej pomoci, ktorý v prípade potreby bude aktualizovaný s cieľom poskytovať humanitárnu pomoc rýchlejšie a efektívnejšie, začlenenie podprogramu do zahraničia do jednotlivých národných programov ODA. SR bude pri poskytovaní humanitárnej pomoci prioritne spolupracovať s osvedčenými medzinárodnými humanitárnymi organizáciami a slovenskými humanitárnymi organizáciami spĺňajúcimi štandardné medzinárodné kritériá, s ktorými MZV SR zväzi uzatvorenie „rámcovej dohody“²⁹ o dlhodobom partnerstve.

Slovenské humanitárne projekty sa budú naďalej realizovať v súlade s mechanizmom pre dvojstrannú rozvojovú pomoc. Výzvy na predkladanie projektov humanitárnej pomoci, ako aj ich riadenie bude zabezpečovať SAMRS, na základe rozhodnutia MZV SR.

Slovenská republika môže poskytovať humanitárnu pomoc aj krajinám, ktoré nie sú zaradené do indikatívneho zoznamu prioritných krajín rozvojovej pomoci SR uvedeného v strednodobej stratégii.

Medzi hlavné výzvy na zefektívňovanie poskytovania humanitárnej pomoci na nadchádzajúce obdobie patrí najmä posilňovanie kapacít zainteresovaných strán, budovanie silnejších partnerských väzieb a zvýšenie flexibility, ako aj adresnosti a transparentnosti poskytnutej pomoci.

3. Úlohy

- Vytvoriť transparentný systém uzatvárania dlhodobej spolupráce medzi MZV SR a domácimi, resp. medzinárodnými humanitárnymi organizáciami,
- Aktualizovať mechanizmus poskytovania humanitárnej pomoci s cieľom poskytovať humanitárnu pomoc rýchlejšie a efektívnejšie,
- Posúdiť možnosti na vyhlasovanie zjednodušených výziev na predkladanie humanitárnych projektov so skráteným schvaľovacím procesom, ktoré umožnia efektívne reagovať na krízovú situáciu,
- Zabezpečiť rýchlosť, pružnosť a kvalitu pri realizácii humanitárnej pomoci,
- Zastupiteľské úrady SR a stále misie SR majú sledovať vývoj humanitárnych kríz a zapájať sa do poskytovania a monitorovania humanitárnej pomoci SR.

---

²⁹ Rámcová dohoda je dohoda o dlhodobom partnerstve, na základe ktorej v prípade humanitárnej krízy subjekt aktívny v poskytovaní humanitárnej pomoci predloží MZV SR návrh na poskytnutie humanitárnej pomoci.

VII. BUDOVANIE KAPACÍT SLOVENSÝCH SUBJEKTOV REALIZUÝCICH POSKYTOVANIE ROZVOJOVEJ POMOCI SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V záujme zvyšovania profesionality a účinnosti poskytovania rozvojovej pomoci, ako aj efektívnosti vynaložených prostriedkov, Ministerstvo zahraničných vecí SR naďalej aktívne podporuje budovanie kapacít slovenských subjektov realizujúcich rozvojovú pomoc Slovenskej republiky.

Ministerstvo zahraničných vecí SR je v súlade so zákonom národným koordinátorom oficiálnej rozvojovej pomoci a zodpovedá za budovanie kapacít organizácií realizujúcich rozvojovú pomoc Slovenskej republiky. Spolupracuje pritom so SAMRS, inými orgánmi štátnej správy a samosprávy, súkromným a akademickým sektorom, ako aj s mimovládnyimi organizáciami³⁰.

Základným nástrojom MZV SR pre koordináciu rozvojovej pomoci Slovenskej republiky je Koordinačný výbor pre oficiálnu rozvojovú pomoc SR³¹. Koordinačný výbor je poradným orgánom ministra zahraničných vecí SR. Predsedom Koordinačného výboru je štatutárny zástupca MZV SR; členmi sú zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy a iní partneri poskytujúci rozvojovú pomoc.

Nevyhnutnou podmienkou úspešnej realizácie rozvojovej pomoci je budovanie odborných kapacít na všetkých úrovniach riadenia a realizácie rozvojovej pomoci. MZV SR buduje odbor rozvojovej pomoci v oblasti ľudských zdrojov s adekvátnym odborným zázemím pre riadenie rozvojovej pomoci vrátane mnohostrannej rozvojovej pomoci. MZV SR posilňuje kapacitu odboru s cieľom metodicky usmerňovať SAMRS³². MZV SR plní úlohu komplexného vzdelávania ostatných orgánov štátnej správy zapojených do realizácie rozvojovej pomoci Slovenskej republiky.

SAMRS pripravuje a realizuje činnosti súvisiace s poskytovaním rozvojovej pomoci Slovenskej republiky, predovšetkým dvojstrannej a trojstrannej, zároveň vykonáva riadiacu a kontrolnú činnosť pri realizácii programov a projektov dvojstrannej pomoci, projektov humanitárnej pomoci a obnovy a projektov rozvojového vzdelávania³³. V tejto súvislosti je potrebné systematicky zvyšovať kapacity SAMRS a to najmä odborné, výkonné, riadiace a kontrolné.

Pri realizácii rozvojovej pomoci SR hrajú dôležitú úlohu zastupiteľské úrady Slovenskej republiky, keďže poznajú prostredie a krajinu, ktorej jej pomoc poskytovaná. Skúsenosti získané počas poskytovania rozvojovej pomoci ukázali potrebu väčšieho zapojenia zastupiteľských úradov SR do tvorby rozvojovej politiky SR, ako aj do plánovania, realizácie, monitorovania a hodnotenia projektov rozvojovej pomoci v krajine ich pôsobenia. MZV SR, resp. SAMRS preto do roku 2011 vykonávajú kroky k tomu, aby na zastupiteľské úrady SR vo vybraných prioritných krajinách, najmä programových krajinách boli vysielaní pracovníci, ktorí budú mať v náplni práce aj rozvojovú pomoc.

Nakoľko pri poskytovaní rozvojovej pomoci Slovenskej republiky dôležitú úlohu zohrávajú aj ostatné ministerstvá, či orgány verejnej správy, je potrebné venovať zvýšenú pozornosť

³⁰ V zmysle § 6 ods. 1 písm. h) zákona č. 617/2007 Z. z.

³¹ Koordinačný výbor pre oficiálnu rozvojovú pomoc SR bol zriadený uznesením vlády SR č 223 z 7. marca 2001.

³² V zmysle § 7 ods. 1 písm. l) zákona č. 617/2007 Z. z.

³³ V zmysle § 10 zákona č. 617/2007 Z. z.

budovaní ich odborných kapacít. Každý orgán je zodpovedný za posilňovanie svojich odborných kapacít. Zároveň je potrebné, aby koordinoval svoje vzdelávacie činnosti s MZV SR, aby sa zabezpečil jednotný prístup pri uplatňovaní metodológie poskytovania rozvojovej pomoci.

Je potrebné, aby subjekty, ktoré majú záujem zúčastňovať sa realizácie rozvojových projektov financovaných nie len Slovenskou republikou, dôsledne poznali štruktúru rozvojovej pomoci a postupy, ako sa o takúto finančnú pomoc uchádzať. Na zvýšenie informovanosti, sa bude Slovenská republika zaoberať vytvorením kontaktného miesta pre podnikateľský sektor a mimovládny sektor. Takéto kontaktné miesto bude poskytovať všetky dôležité informácie, ktoré zjednodušia zapojenie sa do využívania zdrojov medzinárodnej rozvojovej pomoci a zvýšia prítomnosť slovenského podnikateľského sektora a mimovládneho sektora v rozvojových krajinách.

Dôležitým partnerom MZV SR je slovenská Platforma mimovládnych rozvojových organizácií, ako aj strešná organizácia európskych mimovládnych rozvojových organizácií - CONCORD³⁴. Mimovládne organizácie zastávajú dôležitú úlohu pri realizovaní rozvojovej pomoci Slovenskej republiky, preto je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť ich nepretržitému informovaniu a podpore pri budovaní ich vlastných kapacít.

Účinnému využitiu unikátnych slovenských skúseností z transformačného procesu napomáha aj vysielanie slovenských expertov a dobrovoľníkov do rozvojových projektov medzinárodných organizácií v rámci dvojstrannej pomoci SR i pri iných formách pomoci. Vysielanie slovenských expertov a dobrovoľníkov napomáha budovať kapacity slovenských odborníkov, dobrovoľníkov, osobitne mladých ľudí, ktorí tak získajú priamu skúsenosť z rozvojových krajín. Slovenská republika si dáva za cieľ vytvoriť fungujúci a praxou overený legislatívno-inštitucionálny rámec a finančný nástroj ODA na podporu vysielania expertov a dobrovoľníkov. MZV SR bude iniciovať vytvorenie legislatívno-inštitucionálneho rámca pre vysielanie slovenských expertov a dobrovoľníkov.

Posilňovanie kapacít všetkých účastníkov poskytovania rozvojovej pomoci SR je potrebné vykonávať tak, aby sa zvýšila kvalita predkladaných ponúk a následne počet slovenských subjektov úspešne sa uchádzajúcich o prostriedky Európskej komisie (EK), ako aj iných donorov. Je potrebné pokračovať v spolufinancovaní takýchto projektov prostredníctvom rozvojovej pomoci Slovenskej republiky a budovať systém na podporu účasti slovenských subjektov vo výzvach a tendroch vonkajšej pomoci EÚ a iných donorov.

Úlohy

- Budovať odborné kapacity organizačných jednotiek MZV SR poskytujúcich rozvojovú pomoc Slovenskej republiky,
- Zabezpečiť pravidelné stretávanie Koordinačného výboru,
- Vytvoriť finančný a časový priestor na odborné vzdelávanie pracovníkov SAMRS a zvyšovať špecializovanú odbornosť pracovníkov SAMRS so zameraním na zvládnutie nových úloh spojených s realizáciou fáz identifikácie a formulácie projektov obstarávaných verejnými zákazkami,
- Budovať odborné kapacity orgánov štátnej správy a samosprávy zapojených do rozvojovej pomoci Slovenskej republiky,

---

³⁴ CONCORD - the European Confederation of NGOs Working in Relief and Rehabilitation.

- Budovať odborné kapacity organizácií poskytujúcich rozvojovú pomoc Slovenskej republiky,
- Posilňovať aktívnu účasť zástupcov Slovenskej republiky vo výboroch a pracovných skupinách Rady a Európskej komisie, ktoré sú zamerané na poskytovanie rozvojovej pomoci,
- Zvyšovať počet slovenských organizácií odborne spôsobilých na vykonávanie projektov rozvojovej pomoci,
- Zvyšovať počet slovenských subjektov úspešne sa uchádzajúcich o podporu svojich rozvojových projektov z prostriedkov EK či iných donorov; zlepšovať kvalitu podávaných projektových návrhov týmito organizáciami,
- Budovať systém podpory účasti slovenských subjektov v medzinárodných tendroch a tendroch vypísaných EK a financovaných z rozpočtu EÚ, resp. z EDF,
- Uskutočňovať vzdelávacie podujatia zamerané na budovanie kapacít, monitorovať ich výstupy a pokračovať vo vzdelávaní,
- Podporovať vytvorenie praxou overeného legislatívno-inštitucionálny rámca, stratégie a spôsobu financovania na podporu vysielania expertov a dobrovoľníkov,
- Zvyšovať počet expertov a dobrovoľníkov v projektoch medzinárodných organizácií,
- Zvyšovať počet expertov a dobrovoľníkov vyslaných do prijímateľských krajín, ktorým Slovenská republika poskytuje rozvojovú pomoc,
- Zvyšovať počet vyslaných slovenských expertov a dobrovoľníkov v rámci dvojstrannej rozvojovej pomoci v spolupráci s UNDP a v rámci medzinárodných projektov v spolupráci s regionálnymi centrami UNDP v prioritných krajinách slovenskej rozvojovej pomoci,
- Pokračovať v spolupráci s UNDP pri poskytovaní rozvojovej pomoci SR na roky 2008 až 2010³⁵.

---

³⁵ Dohoda medzi MZV SR a UNDP Bratislava o pokračovaní spolupráce v rámci Slovenskej oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2008 až 2010 bola podpísaná v apríli 2008.

VIII. ROZVOJOVÉ VZDELÁVANIE A VEREJNÁ INFORMOVANOSŤ

Rozvojové vzdelávanie a verejná informovanosť je integrálnou súčasťou slovenskej rozvojovej pomoci. Zvyšovať povedomie verejnosti o dôležitosti poskytovania rozvojovej pomoci a jej význame pre rozvojové krajiny, je jednou z priorit informačnej politiky MZV SR. Prispieva k poznaniu problémov rozvojového sveta, ich možného riešenia a zároveň k transparentnosti používania verejných prostriedkov na tieto účely.

V nasledujúcom období sa zintenzívni spolupráca MZV SR, SAMRS³⁶, ktorá je zodpovedná za rozvojové vzdelávanie, Ministerstva školstva SR a jeho podriadených inštitúcií, ako aj iných ústredných orgánov štátnej správy poskytujúcich rozvojovú pomoc, mimovládnych organizácií, akademického sektora a iných relevantných inštitúcií s cieľom nájsť priestor pre rozvojové vzdelávanie vo vzdelávacom systéme i v rámci celoživotného vzdelávania a zdefinovať stratégiu pre rozvojové vzdelávanie a verejnú informovanosť, ktorá umožní koordináciu postupov zúčastnených subjektov.

V tejto súvislosti bude podporovaná a zintenzívňovaná spolupráca s inými donormi v tejto oblasti s dôrazom kladeným na napr. výmenu skúseností, informácií a postupov vzdelávania.

Úlohy

- Zabezpečiť pravidelnú komunikáciu a zosúlad'ovanie postupov medzi inštitúciami a subjektami pôsobiacimi v oblasti rozvojového vzdelávania,
- Spoločne navrhnuť stratégiu pre rozvojové vzdelávanie a pre verejnú informovanosť,
- Systematicky informovať širokú verejnosť o zámeroch, cieľoch a výsledkoch poskytovania rozvojovej pomoci SR v súlade so stratégiou pre rozvojové vzdelávanie a verejnú informovanosť (prostredníctvom pravidelne aktualizovaných internetových stránok MZV, SAMRS a ostatných zainteresovaných strán, správ v tlačenej a elektronických médiách a pod.).

---

³⁶ V zmysle §10 zákona č.617/2007 Z.z.

IX. MONITOROVANIE A HODNOTENIE STREDNODOBEJ STRATÉGIE

Plnenie Strednodobej stratégie oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2009-2013 je sledované formou priebežného vyhodnotenia a záverečného vyhodnotenia. Vyhodnotenie sa vykoná na kumulatívnom základe tak, aby hodnotenie za rok 2013 bolo zároveň hodnotením strednodobej stratégie. Dosahovanie cieľov stanovených v strednodobej stratégii sa meria pomocou definovaných ukazovateľov pre úlohy na jednotlivé druhy pomoci v národných programoch.

Cieľom priebežného vyhodnotenia strednodobej stratégie (Mid-Term Review) je zhodnotiť, nakoľko sa priority strednodobej stratégie odrážajú v aktivitách realizovaných slovenskou rozvojovou pomocou a v dosiahnutí stanovených výsledkov. Strednodobá stratégia bude priebežne vyhodnotená do konca roku 2011, pričom sa zoberú do úvahy aj závery z vyhodnotenia stratégie za roky 2003 až 2008.

Výsledky, závery a odporúčania priebežného vyhodnotenia strednodobej stratégie budú následne využité pri plánovaní poskytovania rozvojovej pomoci Slovenskou republikou na roky 2012 a 2013 a na prípravu a vyhodnotenie národných programov ODA SR.

Cieľom záverečného vyhodnotenia je zhodnotiť vplyv rozvojovej pomoci Slovenskej republiky za roky 2009 - 2013 a mieru naplnenia stanovených priorít v strednodobej stratégii. Výsledky, závery a odporúčania priebežného hodnotenia budú využité pri koncipovaní ďalšej strednodobej stratégie na roky 2014 - 2018, budú podkladom pre ďalšie strategické plánovanie priorít a aktivít slovenskej rozvojovej pomoci, ako aj zdrojov nevyhnutných na ich naplnenie.

Do hodnotenia strednodobej stratégie sú zapojené MZV SR vrátane zastupiteľských úradov SR v prioritných krajinách, SAMRS, ostatné organizácie štátnej správy a subjekty verejnej správy poskytujúce rozvojovú pomoc, ako aj zástupcovia Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky, zástupcovia mimovládnych organizácií a vybratí zástupcovia podnikateľského sektora. Hodnotenie sa uskutočňuje na podkladoch vypracovaných v spolupráci so zástupcami prioritných krajín, ktorým Slovenská republika poskytuje rozvojovú pomoc.

Koordinačný výbor pod vedením Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky zodpovedá za monitorovanie a hodnotenie strednodobej stratégie a navrhuje revízne postupy na dosiahnutie stanovených cieľov.

Záverečné vyhodnotenie stratégie bude vykonané do 30. 6. 2014.

Úlohy

- Vypracovať správu o plnení záväzkov SR vyplývajúcich z Parížskej deklarácie a z Akčnej agendy z Akry do prvej polovice roku 2011,
- Uskutočniť priebežné vyhodnotenie strednodobej stratégie do konca roku 2011,
- Uskutočniť záverečné vyhodnotenie stratégie do 30. 6. 2014,
- Do hodnotenia strednodobej stratégie zapojiť všetky relevantné subjekty zaoberajúce sa poskytovaním rozvojovej pomoci SR.

ZOZNAM SKRATIEK

CONCORD	Európska konfederácia mimovládnych rozvojových organizácií (European Confederation of NGOs Working in Relief and Rehabilitation)
CSP	Stratégia pomoci pre programovú krajinu (Country Strategy Paper)
DAC OECD	Rozvojový výbor Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (Development Assistance Committee of the Organisation for Economic Cooperation and Development)
EBOR	Európska banka pre obnovu a rozvoj (European Bank for Reconstruction and Development)
EDF	Európsky rozvojový fond (European Development Fund)
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
FAO	Organizácia Spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (Food and Agriculture Organisation)
HDI	Index ľudského rozvoja (Human Development Index)
ICRC	Medzinárodný výbor Červeného kríža (International Committee of the Red Cross)
IDA	Medzinárodná rozvojová asociácia (International Development Association)
IFRC	Medzinárodná federácia Červeného kríža a Červeného polmesiaca (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies)
IOM	Medzinárodná organizácia pre migráciu (International Organisation for Migration)
MDGs	Miléniové rozvojové ciele (Millennium Development Goals)
MDRI	Multilaterálna iniciatíva na odpustenie dlhov (Multilateral Debt Relief Initiative)
MMF	Medzinárodný menový fond (International Monetary Fund)
MVO	Mimovládne organizácie
MZV SR	Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky
ODA	Oficiálna rozvojová pomoc (Official Development Assistance)
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (Organisation for Economic Cooperation and Development)
OCHA	Úrad OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs -UNOCHA)
OSN	Organizácia spojených národov
SAMRS	Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu
SR	Slovenská republika
UNDP	Rozvojový program Organizácie spojených národov (United Nations Development Programme)
UNHCR	Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov (United Nations High Commissioner for Refugees)
UNICEF	Detský fond OSN (United Nations International Children's Emergency Fund)
WFP	Svetový potravinový program (World Food Programme)
WTO	Svetová obchodná organizácia (World Trade Organisation)
ZÚ	Zastupiteľské úrady SR